

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

14.06.2016 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

[Блумбърг тв](#)

✓ Неформалната заетост отчита слаб ръст

Константин Стаменов от БФИЕК и Милена Ангелова от АИКБ в предаването Бизнес старт, 13.06.2016

Изследванията показват подобряване на събираемостта както на ДДС, така и на митата и акцизите. Наблюдава се влошаване на показателя, който измерва неформалната заетост. Административното определяне на МРЗ и административното увеличаване на минималните осигурителни прагове рефлектира върху влошената икономическа ситуация. Това каза Милена Ангелова от АИКБ в предаването „Бизнес старт“ с Йоанна Николова по Bloomberg TV Bulgaria

След поредното намаление на цената от 1 юли природният газ ще достигне нива сравними с повечето западноевропейски държави. При фиксираната компонента на цената на електроенергията, определяна от КЕВР, няма да има изменение. По отношение на компонентата, договаряна от предприятията, се наблюдава спад. Някои предприятия договарят по-ниски цени от миналогодишните, каза от своя страна Константин Стаменов от БФИЕК. Той коментира още изоставането на България по отношение на инвестициите в иновации. По думите му големите бизнес организации работят активно с БАН. Търсят се полезни проекти за бизнеса и активиране на неговия научен потенциал.

Усилията, които държавата е предприела съвместно с бизнес организациите за подобряване на събираемостта на данъците и акцизите, дават резултат, коментира още Ангелова. Има какво да се желае по отношение на заплащането на труда, както и по отношение на насърчаването на фирмите към пазарно развитие. Трябва да се работи и по посока на общественото възприятие относно ролята на предприемача.

[Вижте видеото тук.](#)

[Икономически портал на Стара Загора](#)

✓ Среща в БТПП с македонския министър на икономиката

На 10 юни в БТПП се проведе среща на министъра на икономиката на Република Македония Дритон Кучи с представители на национално представителните работодателски организации в България. В разговора участваха Н.Пр. Марян Гьорчев, посланика на Република Македония в България, Тодор Табаков, член на ИС на БТПП, **Никола Зикатанов, зам.-председател на УС на АИКБ**, Георги Шиваров, зам.-председател на БСК, Зоре Темелковски, председател на Македонско-българската стопанска камара, както и представители на бизнеса и медиите. При откриването на срещата Тодор Табаков представи участниците от българска страна и очерта главната тема на срещата – общия стремеж към интензификация на двустранното икономическо сътрудничество. Той също така направи и кратък обзор на основните споразумения между двете държави, които оцени високо, но и сподели, че нивата на търговски обмен и реципрочни инвестиции са все още незадоволителни предвид традиционната близост между България и Македония.

Зоре Темелковски изрази своите благодарности към организаторите за усилията им в посока сближаване на двете икономики и даде множество добри примери за сътрудничество между български и македонски компании, като статистиката показва, че България е петият най-голям външноикономически партньор на Македония.

Министърът на икономиката Кучи благодари за гостоприемството на БТПП и изрази уверенията си, че тази среща ще спомогне за развитието на икономическите връзки между България и Македония, която след кратък период на вътрешни затруднения вече е навлязла в нов етап на стабилност. По думите на министъра, Македония започва нова ера, в която няма политическа криза, а политическа власт. Министърът припомни също така, че обща мечта на България и Македония бяха Европейските Балкани и сега, след като България е изпълнила своята мечта – пълноправно членство в ЕС, Македония вижда в своя най-близък европейски съсед модел за европейска държава и за европейско развитие, което да служи за пример на Македония, особено в енергоемки дела, като процеса на хармонизиране на македонското законодателство с европейското, визирайки натрупания опит на България в тази област.

Министър Кучи призова още за засилване на инфраструктурната свързаност на двете държави и сподели, че на Балканите патриотичните чувства трябва да се преодоляват чрез икономически прагматизъм. **Министърът сърдечно се съгласи и с**

представителя на АИКБ, Никола Зикатанов, който изрази мнението, че нашите две държави не трябва да чакат ЕС и Брюксел да отворят общите ни граници за свободно движение на хора, стоки и инвестиции, а трябва сега, още преди Македония да получи членство в ЕС, да постигнат една силна интеграция между икономиките на България и Македония. В това отношение, министърът определи България като „не само съседска, но и братска страна“.

На срещата бяха обсъдени и възможностите за сътрудничество по сектори, като акцентът бе върху енергетиката, ИТ и аутсорсинг индустрията, земеделието и маслодайните култури, съвместния туризъм, винопроизводство. От страна на Министерството на икономиката на Република Македония се очаква скоро да бъдат отправени и покани към българските министри с ресор икономика, енергетика и туризъм да посетят западната ни съседка и да участват в заседание на Междуправителствена комисия за икономическо и научно-техническо сътрудничество. Беше изразена общата воля на БТПП и на Македонско-българската стопанска камара да се организират двустранни B2B срещи в дискутираните на срещата области.

Важни обществено-икономически и политически теми

Investor.bg

✓ **Втори пореден месец без инфлация**

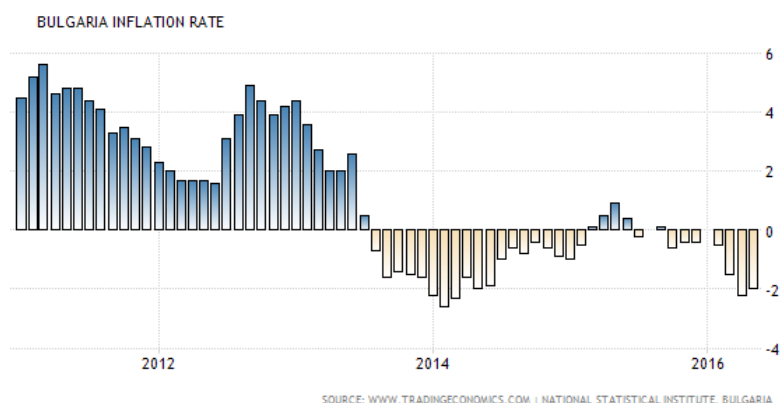
През май дефлацията отслабва леко на годишна база след първия по-осезаем ръст на цените на горивата

Индексът на потребителските цени не помръдва и през май. Това е втори пореден месец без ясна посока за инфлацията на месечна база. На годишна база дефлацията, която обхвана страната от средата на 2013 г. и за кратко изчезна в първата половина на 2015 г., сега забавя леко темпото.

В петия месец на годината, белязан от много почивни дни покрай Великден, Международния ден на труда и Гергьовден, Националният статистически институт (НСИ) отчита месечна инфлация от 0% и годишна дефлация от 2%. На годишна база спадът на цените забавя темпото от регистрираното през април понижение от 2,2%, което бе най-голямото от първите месеци на 2014 г.

Влияние върху динамиката на индекса на потребителските цени продължават да играят административно определяните цени, цените на горивата, на услугите в транспорта и туризма, както и сезонни и климатични фактори при хранителните продукти.

Изменение на индекса на потребителските цени по месеци през последните 5 г. (в %)

Графика: Trading Economics

Тенденцията за спад на цените у нас ще се обърне през втората половина на годината, прогнозира в ефира на Bloomberg TV Bulgaria икономистът от Института за пазарна икономика Десислава Николова. Според нея фактори за обръщане на тренда ще са възходящото движение при цените на петрола, неизбежното увеличение на цената на тока поради нерешените проблеми с разходите на НЕК, както и поскъпването на някои плодове и зеленчуци заради климатичните условия тази година.

В тази връзка през май е налице първото по-осезаемо поскъпване на горивата. През месеца автомобилният бензин А98Н поскъпва с 5%, а А95Н - с 3%. Цената на дизела е нагоре с 3,6%, а тази на течните горива за битови нужди – с 3,3 на сто. От своя страна само пропан-бутанът и метанът поевтиняват – с 0,5% и 1,4%, съответно.

В групата на хранителните продукти и безалкохолните напитки НСИ регистрира увеличение от 0,1%. По-скъпи спрямо предходния месец са пресните плодове (+13,3%), краставиците (+5%), картофите (+9,5%) и захарта (+1%).

Цената на домати е с 11% по-ниска, на зелето – с 23,6%, като освен тях през май поевтиняват месото и някои млечни продукти, измежду които сиренето и млякото.

От своя страна в първото си за 2016 г. тримесечно издание „Икономически преглед“ Българска народна банка очаква инфлацията през второто и третото тримесечие на 2016 г. да остане отрицателна, което според икономическия екип на централната банка ще се определя главно от наблюдаваното в началото на годината понижение на международните цени на горива, храни и основни суровини.

Основните рискове за реализиране на прогнозата са свързани главно с възможността международните цени да продължат да се понижават по-бързо от очакваното. Състоянието на селскостопанската реколта у нас и в региона ще бъде друг важен фактор, който вероятно ще оказва влияние върху вътрешните цени на храните през следващите месеци. Допълнително поевтиняване на някои стоки и услуги може да се очаква в резултат на предприетото от КЕВР понижение от 1 април 2016 г. на регулираните цени на природния газ, на топлинната енергия и на електрическата енергия, произвеждана от топлофикационните дружества“, пише в оценката на БНБ.

Ефектът от поевтиняване с 23% природен газ от 1 април е видим, както и този от по-ниската цена на телекомуникационните услуги – мобилните услуги поевтиняват с 2,7%, а мобилните апарати – с 4,5 на сто.

В анализа на БНБ се посочва и евентуалното влияние на административно определяните цени, което се свързва най-вече с по-високата акцизна ставка върху тютюневите изделия от началото на 2016 г. и поскъпналия от 1 юни билет за градския транспорт в София.

През май цените на акцизните алкохолни напитки и тютюневи изделия са нагоре с 0,2% спрямо април, като само при цигарите поскъпването е от 0,3%, което засенчва намалението на цените на високоалкохолните спиртни напитки от 0,5%.

Само в сектор транспорт има ръст на цените от 1,2% спрямо април, докато международните полети поевтиняват с 2,2%.

При облеклата и обувките поскъпването е в рамките на 0,6% и 1,1%, съответно, което се дължи на края на сезонните намаления и промоции при някои търговци.

В петия месец на 2016 г. цените на лекарствените продукти се повишават с 0,1%, докато цените на лекарските и стоматологичните услуги остават на равнището от предходния месец.

Използвайки европейската методология, НСИ също регистрира нулева инфлация спрямо април. Изчислена по този начин, годишната дефлация обаче е по-дълбока – от 2,5%. От началото на годината хармонизиращият индекс на потребителските цени (ХИПЦ) спада с 1,5 на сто, докато индексът на потребителските цени по методологията на националната статистика за този период е надолу с 1 на сто.

В същото време цените в т. нар. малка потребителска кошница (100-те най-необходими стоки и услуги с тегла, каквито имат те в бюджетите на най-бедните 20% от домакинствата) спадат с 0,1% на месечна база, докато растат с 0,3% през първите пет месеца на годината. С най-голям принос за месечната дефлация в малката кошница са поевтинелите с 0,2% хранителни продукти. Цените на нехранителните стоки и на тези в сектора на услугите се увеличават с по 0,1% на месечна основа.

✓ Приключи първият етап от модернизацията на газопреносната мрежа на България

С реализацията на проекта през територията на страната газ ще може да се движи във всички посоки, каза премиерът Бойко Борисов

Приключи първият етап от модернизацията на българската газопреносна мрежа, съобщават от Министерството на енергетиката. За осем месеца бяха подновени и въведени в експлоатация нови съоръжения в станциите "Странджа", "Ихтиман", "Лозенец" и "Петрич".

Общият обем на инвестициите в проекта е 220 млн. лева, осигурени със собствени средства на газопреносното дружество "Булгартрансгаз".

С наличната газова инфраструктура България се превръща в незаобиколим енергиен фактор в региона, коментира премиерът Бойко Борисов по време на официалната церемония по въвеждане в експлоатация на последната станция от проекта - "Петрич". Борисов, цитиран от правителствената пресслужба, посочи, че сега газът ще може да се "движи във всички посоки" през територията на страната.

След модернизацията на компресорната станция в Петрич ще може да се използва пълният реверсивен капацитет на съществуващата газова връзка с Гърция - 3 млрд. куб. метра природен газ годишно. По този начин страната ни ще може да получава газ от още един източник, сред които и втечен газ от терминала в Ревитуса.

Реконструкцията на компресорната станция в "Петрич" е струвала 35 млн. лева.

В края на миналата седмица пред журналисти директорът на "Булгартрансгаз" Георги Гегов каза, че в момента се водят преговори за освобождаване на капацитета на съществуващата газова връзка с Гърция. Капацитетът е изцяло запазен за нуждите на "Газпром", тъй като през тази връзка се осъществява транзита на руски газ през България за Гърция.

След постигане на споразумение с руската страна ще стане ясно какви количества и при какви условия ще могат да бъдат използвани през връзката Сидирокастро - Кулата. Отварянето на капацитета ще даде възможност и за виртуална търговия с природен газ, а не само за физически доставки.

✓ Още 180 млн. лв. тръгват към бизнеса по ОП Иновации и конкурентоспособност

Между 50 хил. лв. и 1,5 млн. лв. могат да получат малки и средни предприятия по мерки за енергийна ефективност

Още 180 млн. лв. тръгват към бизнеса по оперативната програма „Иновации и конкурентоспособност“. Това обяви министърът на икономиката Божидар Лукарски във Враца. В града се провежда първият от поредица информационни дни за представяне на процедура „Енергийна и ресурсна ефективност“ по оперативната програма.

Основният механизъм за насърчаване на икономическото развитие на Северозападния регион е ОП „Иновации и конкурентоспособност“, отбеляза Лукарски, цитиран от пресцентъра на Министерството на икономиката.

Процедурата е насочена към малки и средни предприятия за ефективно използване на производствени ресурси и енергия. Предвиденият размер на безвъзмездната финансова помощ е 176 млн. лв.

Одобрените проекти ще могат да ползват между 50 хил. лв. и 1,5 млн. лв., а делът на финансиране по процедурата ще варира от 35% до 90% от стойността на проекта.

„Бизнесът от Северозападна България става все по-активен по оперативната програма „Иновации и конкурентоспособност“ и фактор за това е допълнителният брой точки за проекти от региона, който успяхме да договорим с Европейската комисия“, посочи Лукарски.

По негови думи първите положителни резултати са налице – отбелязва се осезаемо увеличение в дела на проектите от Северозападна България спрямо всички проекти по първите три процедури на програмата.

По приключилата вече процедура за внедряване на иновации в предприятията са подадени 166 проектни предложения, от Северозападна България, което е почти една трета от всички подадени проекти. По процедурата за разработване на иновации в стартиращи предприятия 363 проектни предложения са от региона, което е 42% от всички подадени проекти. За подобряване на производствения капацитет в малките и средните предприятия, която е вече в процес на изпълнение, са сключени договори с 61 предприятия с проекти от региона. Това са 13% от всички сключени договори, отчете икономическият министър.

Документацията по процедурата „Енергийна и ресурсна ефективност“ е преминала обществено обсъждане и предстои да бъде официално обявена. Срокът за кандидатстване ще бъде минимум 150 дни, а подаването на проектните предложения и оценка ще е изцяло електронно.

По процедура „Енергийна и ресурсна ефективност“ допустими са малки и средни предприятия с три приключили финансови години. Кандидатите трябва да развиват своята основна икономическа дейност в един от следните сектори: „Добивна промишленост“, „Преработваща промишленост“, „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“, „Доставяне на води; Канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване“ или „Строителство“. Секторите са избирани от гледна точка на тяхната енергийна интензивност в тясно сътрудничество с Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР).

За да са допустими, проектите трябва да се основават на препоръки от извършен енергиен одит по образец. Контролът на качеството на изготвените енергийни одити ще бъде извършван от Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР). Процедурата е структурирана в два елемента – Елемент А „Инвестиции“ и Елемент Б „Услуги,“ като Елемент А е задължителен.

Всяка от планираните инвестиции следва да е с потвърден ефект енергийни спестявания от минимум 5% за съответната мярка съгласно енергийния одит. Продължителността на всеки проект е до 18 месеца. Приоритет ще бъде даден на проекти, които се изпълняват в сектори с висока енергийна интензивност (химическа промишленост; производство на стомана; производство на цимент, керамика, стъкло и вар; производство на цветни метали, производство на хартия).

✓ Проекти за социално предприемачество ще получат 15 млн. лева

Средствата ще бъдат насочени към мотивиране на лица от уязвимите групи за включване в заетост и обучения

Осигурено е финансиране за подкрепа на социални предприятия, работодатели, специализирани предприятия, кооперации на хора с увреждания, доставчици на социални услуги. Това съобщи заместник-министърът на труда и социалната политика Деница Сачева, цитирана от пресцентъра на ведомството.

Средствата ще бъдат отпуснати по схемата „Развитие на социалното предприемачество“, която предстои да стартира. Бюджетът е 15 млн. лева и е осигурен от оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ (2014-2020 г.).

Средствата ще бъдат насочени към мотивиране на лица от уязвимите групи за включване в заетост, както и обучения на лицата, за които е осигурена заетост в социалните предприятия, специализираните предприятия и кооперациите на хора с увреждания. Ще се финансира заетост за период до 12 месеца.

Подготвя се и законодателство в областта на социалното предприемачество. Министерството разработва проект на Закон за социална икономика.

Целта на документа е да се дефинират социалните предприятия на основата на ясно определени критерии, да се създадат стимули и механизми, които да подпомогнат функционирането на тези предприятия в страната и да се улесни техният достъп до финансиране, обясни Сачева.

24 часа

✓ Средният осигурителен доход за април 2016 г. е 772,76 лв.

Средният осигурителен доход за страната за месец април 2016 г. е 772,76 лв, съобщиха от пресцентъра на Националния осигурителен институт.

Средномесечният осигурителен доход за страната за периода от 01.05.2015 г. до 30.04.2016 г. е 740,85 лв. Определеният средномесечен осигурителен доход за страната за посочения период служи при изчисляване размерите на новоотпуснатите пенсии през месец май 2016 г., съгласно чл. 70, ал. 2 от Кодекса за социално осигуряване.

✓ Грудев: Спекулация е, че ЕК спира 1,1 млрд.

Още през март средствата по Програмата за развитие на селските райони за 2015 г. бяха възстановени в националния бюджет. Това съобщи зам.-министърът на земеделието Васил Грудев по повод информации, че ЕК спира връщането на 1,1 млрд. лв. за изпълнени през миналата година проекти.

“Спекулацията с въпросните 550 млн. евро са поредната публикация с най-различни бомбастични числа за спиране, неизплащане и т.н. по европейски програми”, каза Грудев. И уточни, че свикват пресконференцията само с цел да не пораздат спекулации, които са абсолютно неверни и нямат нищо общо с действителността. Парите, които са платени през 2015 г. и възстановени от Брюксел през март, били 552 млн. евро. Оставали 183 млн. евро по авансово плащане още от 2008 г.

“Това са обективните числа”, обясни зам.-министърът. Грудев потвърди, че има писмо от 29 април 2016 г. от дирекция “Одит” на главна дирекция “Земеделие” на ЕК. В него имало забележки и въпроси към сертифициращия орган.

“Но тук става въпрос за осчетоводяването на програмата и изчистване на счетоводни проблеми, а не за глоби”, обясни Грудев. Досега наложените санкции от ЕК по програмата за развитие на селските райони били за 26 млн. евро.

✓ Мартин Димитров: Стабилността липсваше при “Орешарски”, най-важно е да я запазим

За КЗК и за финансовия регулатор трябва хора с лична репутация и опит

За да съживим икономиката трябва спестяванията да се превърнат в инвестиции

Всяко ново изискване към бизнеса е добре да се тества за поносимост от малките фирми

Недоумявам защо да унищожаваме храни, а не да ги даряваме?

С депутата от Реформаторския блок Мартин Димитров разговаря Румяна Денчева

- Притискате парламента да бърза с избора на нов състав на Комисията за финансов надзор, г-н Димитров. Защо?

- Искаме го, и то настоятелно. Предлагам да задължим бюджетната комисия бързо да изработи процедурни правила. Особено важно да се случи преди стрес тестовете на пенсионните компании и застрахователите.

- И избора на нова КЗК се забави. Може ли зад това да се крият пазарлъци кой да е в нея?

- Изобщо не се съмнявам, че е така. Това винаги много ме е дразнело. А и в тази, и в останалите комисии хората трябва да бъдат избирани заради личната си репутация, знанията, опита и мотивацията си. Качествени хора с пазарлъци нито се намират, нито се избират.

- Има ли такива хора?

-Георги Ганев е такъв.

- Вие го номинирахте. Ще бъде ли полезен в КЗК?

- Той е един от водещите български икономисти. Изключително подходящ заради познанията и опита си. Предложен е от Центъра за либерални стратегии - водеща неправителствена организация.

- Спорното ви предложение да има и по-кратки винетки вече мина през комисия. Каква ще е съдбата му в зала?

- Много тежък бе дебатът в комисия, очаквам да е още по-тежък в зала. Изходът не е ясен. А ние искаме елементарни неща - да има тримесечна винетка, защото много хора ползват автомобила си извън града само през лятото. Искам да има и едnodневна - за тези, които вземат колата, за да си свършат някаква работа и се връщат в рамките на деня. Искаме годишната винетка да важи 12 месеца

- За да е годишна...

-Точно така. Ако днес отидем с вас да си купим винетка, ще дадем 97 лева, на нея ще пише годишна , а тя ще важи до края на януари 2017 г. т.е. 7 месеца. Така държавата лъже гражданите си.

- Как се отразяват парламентарните пазарлъци върху решенията. Извън откровения лобизъм, разбира се.

- Ще ви отговоря с пример. Предлагаме да се насърчи даряването на храни. Всички виждаме гладни и бедни хора. И въпреки това се стимулира унищожаването на храните, а не даряването им. Внесохме проект, който стимулира даряването. Очевидно е, че всички трябва да го подкрепят, но виждам едно необяснимо упорство. Предложили сме и мерки срещу евентуални злоупотреби, отворени сме за още, ако се сметне, че е необходимо.

- Вероятно има засегнати интереси.

-То че има, има, ги. Но парламентът е за това, за да види и интереса на хората. Знаем, че социалната политика е ограничена като възможности, и да се разпиляват храни, при толкова гладни, не просто не е християнско, а направо е безразсъдно.

- Партийни битки ли "оттеглиха" предложенията на финансовия министър за втора пенсия?

- Добре е, че той ги оттегли. И ние го призовахме, защото имаше елементи на национализация, колкото и да се отричат. Няма бърза работа с вторите пенсии, има нужда от обмисляне и разбиране на проблемите. Трябва да се видят резултатите от стрес тестовете, за да са адекватни мерките. Първо трябва диагноза, преди да се предлага лечение.

- Каква е диагнозата на икономиката, тя как е?

-Тя е заспала. Не бих казал, че е болна, но е дълбоко заспала. Евро фондовете я поддържат стабилна, но липсва високият растеж. Започва да ме притеснява, че го виждам и в Румъния, и в Словакия, и другаде, но го няма у нас. А най-важното е да запазим стабилността, която я нямаше при "Орешарски". Добре е, че я има сега, но целта вече трябва да е за висок растеж, за да говорим и за осезаемо увеличение на заплати и пенсии.

- Красен Станчев предизвика дискусия, след като пред "24 часа" приведе факти, че българинът е забогатял, защото харчи повече. Прав ли е?

- Без съмнение Станчев е един от мозъците на България. В конкретния случай, аз бих използвал друг критерий- БВП на глава от населението според паритета на покупателната сила. Този показател отнесен към средната стойност за ЕС е 45%. Далеч сме още от средноевропейските доходи! И по-лошото - няма я реалната конвергенция, догонването. Постигането на висок икономически растеж е ключова задача.

- Имате ли усещане за предсрочни избори?

- Те зависят от резултата на президентските. Дано той да е такъв, че да не завием към евразийския съюз, а да запазим ориентацията към ЕС и НАТО. Другият фактор е ГЕРБ - най-голямата парламентарна партия винаги може да вземе решение за избори.

- Те ще събудят ли спящата икономика? Нашият бизнес се оживява около избори.

- Конюктурните съживявания не влияят на икономиката. Трябват ни инвеститори, съдебна реформа и капиталов пазар. Капитализацията на фондовата ни борса е около 12% от БВП - в пъти по-ниска от тази при съседите ни. А трябва вътрешните спестявания да се превърнат в инвестиции. Част от решението е голяма световна фондова борса, която да придобие участие в нашата. Защото сега всъщност един от двигателите на растежа не работи.

- Борсата е рискова, а банките предлагат по-нисък, но все пак гарантиран доход.

- Животът е риск и управление на рискове. Нека хората да имат по-голям избор къде да вложат парите си. При ниските лихвени проценти по депозитите, доходността на борсата може да е интересна алтернатива. А и бизнесът ще има още един канал за набиране на капитал.

- След като "24 часа" награди малки фирми, шефът на икономическата комисия Петър Кънев заяви, че трябва специален режим за тях. Трябва ли наистина?

- Трябва да има облекчен режим за малките фирми. Когато се въвеждат нови изисквания към бизнеса трябва да се прави и тест за поносимост спрямо малките фирми, защото големите имат повече административен капацитет да се справят.

- Сочат ви като вносител на поправка за тока от малките ВЕИ-та, така че отново КЕВР да определя цените им. Има ли нужда от нея?

- Визирате проекта на БДЦ и Светлин Танчев. По този повод аз поисках от КЕВР и министерството на енергетиката анализ дали претенциите на групата ВЕИ, получили до 80% финансиране по европрограми, са основателни.

✓ **България е усвоила едва 1.66% от новите оперативни програми**

Разплатени са само 189 млн. лв., а по план до края на годината трябва да се направят разходи за 2.9 млрд. лв.

Усвояването на средства по новите оперативни програми за периода 2014-2020 г. изостава сериозно спрямо плановете. От началото на 2016 г. изплатените средства са 189 млн. лв. Заедно с парите от 2015 г. общата сума достига скромните 273 млн. лв. Това е далеч под планираните от кабинета разходи по оперативните програми за 2016 г. - 2.9 млрд. лв.

По данни от информационната система за управление и наблюдение на средствата от ЕС (ИСУН) до момента усвояването по всички програми е достигнало едва 1.66% от общия им бюджет. Единствената оперативна програма, която има по-осезаемо изпълнение, е програмата за развитие на човешките ресурси, където изпълнението е 6.24%. Следват програмата за храните и оперативна програма "Транспорт" със съответно 3.34 и 3.2% изпълнение. При останалите програми усвояването е под 1%.

От данните става ясно, че изхарченото дотук не покрива и на половина получения аванс от 5% по оперативните програми. Според справка, получена от екипа на вицепремиера Томислав Дончев, досега авансовото финансиране възлиза на 736.8 млн. лв., а единствената програма, която усвоява средства над аванса, е тази към социалното министерство.

При това темпо управляващите органи надали ще успеят да наваксат до края на годината. Неизпълнението няма да е катастрофа за бюджета, защото при ниско усвояване на фондовете няма да бъде платено и планираното национално съфинансиране, т.е. бюджетът ще спести разходи. Съфинансирането на оперативните програми за тази година е в размер на около 800 млн. лв. Забавянето обаче ще доведе до спиране на потока от допълнително финансиране към реалния сектор и до проблеми с важни проекти в области, които разчитат изцяло на еврофондовете. Страната ни още не е заплашена от риск да губи пари заради ненавременното усвоени средства, но закъснението ще трябва да се навакса в следващи години, което крие риск от ударно и съмнително като качество изразходване на средства.

Ниското ниво на финансиране и почти преполовената календарна година явно не притесняват кабинета. Това стана ясно от успокояваща реч, която вицепремиерът Томислав Дончев изнася пред колегите си министри на последното заседание на правителството. Той обясни, че акредитацията на управляващите програмите министерства е на път да приключи и те вече ще могат не просто да ползват получени аванси, а и да подават искания за междинни плащания. "Прегледът на работата и темпото, сравнено с другите държави, с предишния програмен период, са добри. Аз наскоро гледах една справка за броя оперативни програми, които са акредитирани в различните държави членки, тук България категорично стои добре. Като сравним ситуацията с предишния програмен период, средно се движим около една година напред и като период на одобряване, и като темп на плащане", заяви Дончев, но все пак призова министрите оттук нататък темповете да са "още по-високи".

На този фон вчера [offnews.bg](#) писа, че дирекция "Одит" към генерална дирекция "Земеделие и развитие на селските райони" на Европейската комисия е изпратила писмо на 29 април 2016 г. до българските власти, в което поставя под въпрос всички плащания по селската програма, извършени през 2015 г. Според информацията комисията към момента отказва да признае тези разходи и ще продължи да ги проверява заради съмнения в работата на избрания в последния момент одитор, който да провери дейността на Държавен фонд "Земеделие".

Земеделското министерство сключи договор за одит на фонда за извършените плащания в периода 16 октомври 2014 г. - 15 октомври 2015 г. в последния момент с процедура на договаряне, след поредица провалени обществени поръчки. Така за сертифициращ орган бе избрана фирмата "Грант Торнтон", която сключи договор на 1 декември 2015 г., да провери всички плащания до края на март. За този период по програмата са извършени плащания, в размер на 552 млн. евро. "В писмото на ЕК се изтъква, че работата на Сертифициращия орган е неприемлива на този етап както поради методологични слабости, така и поради факта, че Сертифициращият орган не е имал достатъчно време да извърши в пълнота нужните проверки поради късното му определяне", се твърди в информацията на [offnews](#). Окончателното решение по казуса щяло да се вземе на среща, насрочена за 8 октомври.

До редакционното приключване на броя в "Сега" не получи коментар от Европейската комисия и фирмата одитор - "Грант Торнтон". На свикана спешна пресконференция самото земеделско министерство отрече информацията и увери, че няма никакви спирани пари и направените плащания през 2015 г. вече са възстановени от ЕК. "Това са обективните числа, оттук насетне молбата ми е да бъдат съгласувани с министерството всякакви появили се спекулации", коментира зам.-министър Васил Грудев. Това обаче не означава, че комисията не може да изиска от България да възстанови тези суми. Най-вероятният механизъм за това е те да се прихванат от парите по новата програма за развитие на селските райони.

✓ До 4 години всеки трети студент ще учи за инженер

Удвояване на парите за наука до 2020 г. е другата цел на МОН

Студентите, завършващи природни и инженерни науки, да се увеличат с близо 30 хил. човека, или 10%, до 2020 г. Това предвижда планът за действие по стратегията за развитие на научните изследвания у нас до 2020 г., която наскоро бе качена на сайта на МОН за обществено обсъждане. Вчерта тя бе обсъдена и с бизнеса.

В момента младежите, завършващи инженерни или природни науки в родните университети, са твърде малко - 21%, или 62 хил. души от всички завършващи. Инженерните специалисти обаче са изключително важни за икономиката на всяка страна, тъй като развиват иновации, способстващи техническия просперитет и икономическия растеж, и спомагат за повишаване конкурентоспособността на икономиката, пише в стратегията.

Проблемът у нас е, че 76% от дипломираните инженери не работят по специалността си при средни равнища за ЕС от 28%. "У нас това съотношение е най-високо, като тази тенденция ще се задълбочи в бъдеще", прогнозира експертите на просветното ведомство. Причината е, че това са основно завършили преди 30-40 години специалисти, които вече са се деквалифицирали.

Затова целта е чрез различни мерки, например по-голямо финансиране и увеличаване на приема в природните и инженерните направления, обявени наскоро за приоритетни, новите студенти с диплома по тях да стигнат 81 хил. (27%) през 2017 г., а през 2020 г. броят им да бъде 90 хил. души, или 31% от всички завършващи. Изчисленията са направени на база на допускането, че след 4 години броят на студентите ще се запази около 300 хил. души.

Друга амбициозна цел на стратегията е процентът от БВП, който държавата заделя за наука и иновации, да се удвои. В момента България отделя 0.64% от БВП за научни изследвания, като 0.25% са от държавата, а 0.39% са частни инвестиции за наука. Идеята е през 2020 г. този процент да скочи до 1.5% от БВП, като публичните средства стигнат 0.45%. Това обаче е намаление спрямо заложеното в първия вариант на стратегията, в която бе записана цел 0.7%. Освен това е любопитно как ще се намерят повече пари за наука, при положение че средносрочната бюджетна прогноза и конвергентната програма на правителството до 2019 г. предвиждат намаляване на разходите за наука и замразяване на тези за висше образование до 2019 г. (от 4.1% от БВП на 3.2%). Не е ясно и дали бизнесът ще инвестира два пъти повече в научни изследвания.

Подобни цели като нас в ЕС са си поставили страни като Литва (скок на парите за наука от 0.8% на 1.5% от БВП), Полша (от 0.6% на 1.7) и Унгария - (от близо 1% на 1.8%). Три държави планират да заделят по-малко средства за наука - Кипър (от 0.46 на 0.5), Малта (от 0.55 на 0.67%) и Словакия (от 0.47 на 0.9-1.1%).

БИЗНЕС

"Участието на бизнеса в научно-образователния процес ще подпомага нова генерация учени и предприемачи, което ще способства за създаването на нов пазарен профил и на условия за привличането на повече инвестиции", коментира вчера просветният министър Меглена Кунева. По думите ѝ у нас иновациите формират малка част от добавената стойност на промишлеността (26% при стойности от 45% средно за ЕС), затова усилията следва да са насочени към осигуряване на стартов капитал за малките и средните компании.